

ettik, oradan cevap gelecek; ondan sonra cevap vereceğiz.» dediler. Cevap gelmez... Nihayet Ulaştırma Bakanlığı düşünür, taşınır Denizcilik Bankası ilgililerini çağırır; onlar da, «Bu, Montrö Anlaşmasına aykırıdır, binaenaleyh Hariciye Vekâletinden soralım.» derler ve iş Hariciye Vekâletine gider. Hariciye Vekâleti der ki, «Montrö Anlaşmasının hükümleri sarîh. Eenebi gemilere boğazlardan geçişi serbest bıraktık; isterlerse kılavuz alırlar, isterlerse pilot alırlar, isterlerse almazlar. Bu, onların inhisarında, onların idaresinde...» Denizcilik Bankası der ki, «Evet serbest; ama alırsa benden alır. Çünkü, şimdiye kadar bu işi ben yaptım.»

Sevgili arkadaşlarım, Kabotaj Kanunu var. Bu kanun, kılavuzluk yapma hakkını Türk vatandaşınının tabii hakkı diye tanımlamış. Liman Kanununun 17 nci maddesi var; «Ehliyetli olmak ve limana kayıtlı bulunmak, pilot olmak için kâfidir» demiş. Deniz Ticaret Kanunu var, «Bu işi herkes yapabilir» demiş.

Sevgili arkadaşlarım, Denizcilik Bankası kaptanları Karadeniz'den gelen gemiye kışım fırtınalı havada biner ve Marmaraya kadar iner. Der ki, «Beni Çanakkaleye götürme; Çanakkaleye götürürsen fırtına var, oradan dönmek zor.» Çünkü motor olmaz, kış kıyamet, hangi vasıtaya binecek? Memur bu, gitmez. Böylece sevgili arkadaşlarım, Türk Milletine, Türk Hükümetine gelecek olan döviz de heba edilip gider.

Muhterem arkadaşlarım, son olarak şunu da belirtiyim. Gûya Hükümet, Denizcilik Bankasının inhisarında olan bu hizmeti bir kararnameyle özel sektöre devretmiş, bunu Cumhuriyet Gazetesi yazmış... Bu arada sayın Hilmi İsgüzar arkadaşımız da Ulaştırma Bakanlığına sözlü soru vermiş veya yazılı cevap istemiş, onu bilmiyorum. Böyle bir kararname yok. Bu kararname, sadece acenteler gibi, şipşandeerler gibi, gümrüklü gemilerin iniş ve çıkışını düzenleyen kararnamedir. «Pilotaj hizmeti için de buraya girerler» denmiş. Hadise budur.

Denizcilik Bankasının inhisarı İstanbul Limanıdır, Giresun Limanıdır. Bu, Kuruluş Kanununda bellidir; Hükümet, kararnameyle istediği limanlara verebilir. Yetkisi var; ama bu beynelmilel anlaşmayla açık tutulan bir hattır. Hükümet kanun niteliğinde olan beynelmilel

anlaşmayı da iç hukukla tadil edemez. Yine bunun beynelmilel bir anlaşmayla tadili gerekir. Hükümet, gütsin Montrö Anlaşmasını imza eden Hükümetleri davet etsin; ben bunu Denizcilik Bankasının inhisarına vereceğim, başkasını çalıştırmayacağım, serbest geçemezsiniz, diye hüküm getirsin. Bunu da yapsın... Hükümet bunu yapmak iktidarında değil, yapamaz. İç hukukla milletlerarası bir anlaşmayı, Devletlerarası bir kaideyi tadil de edemez. E, şu halde nedir bu cefa, nedir bu eziyet, nedir bu lâubalilik sevgili arkadaşlarım?

Nihayet bu hepsi lisan bilir, yüksek tahsilli, yetmiş 11 tane kılavuz kaptan pilottan ikisi tekrar yurt dışında eenebi gemilerde vazife aldı, ikisi de; sevgili arkadaşlarım Hükümete ihbar ediyorum, Yunan Hükümetiyle temasa geçti, Bozcaada'nın karşısında şirket kurup bu hizmeti oradan yapacaklar ve bu dövizleri Yunan Hükümetine götürecekler. Böylece, Hükümetin lâubaliliği, Hükümetin vurdumduymazlığı, Hükümetin millî menfaatleri tefrikteki aczi böylesine kötü bir neticeyi ortaya çıkarmaktadır.

Arzederim, hürmetlerimle (AP sıralarımdan alkışlar)

BASKAN — Sayın Bayülken, bir arkadaşımız daha sırada söz beklemektedir, hemen görüşmek istiyor musunuz, yoksa söz vereyim mi?

Buyurun Sayın Danışman, söz mü istiyorsunuz efendim. Buyurunuz.

ULAŞTIRMA BAKANİ RIFKI DANIŞMAN (Erzurum Milletvekili) — Muhterem Başkan, değerli senatörler;

Muhterem arkadaşımızın şu anda bahsetmiş olduğu konu, oldukça ağırlık taşıyan, önem taşıyan bir konudur. Şüphesiz ki, bu konunun enine boyuna tartışılması zarureti vardır; ama burada meselenin teknik yönünü bütün cepheleleriyle münakaşa etmenin, gündem dışı bir soruya cevap arz ederken mümkün olmadığını takdir buyuracağımızı umarım.

Evvlâ şunu arz edeyim; değerli arkadaşımızın üslubunu bir defa pek konunun ağırlığıyla, konunun teknik yönüyle alâkalı görmedim. Bir defa hadise nedir; evvelâ hadiseyi ifade etmek lâzım, sonra bu hadise karşısında yöneticilerin, Hükümetin davranışının ne olduğunu ifade etmek lâzım, sonra da talebin ne olduğunu söylemek lâzım.